

Pompeje

Úvod.....	1
1. História Pompejí.....	1
1. 1. Obdobie Presamnitské a Samnitské.....	1
1. 2. Obdobie Rímskeho vplyvu a rímskej kolónie.....	2
1. 3. Zánik mesta.....	2
2. Mesto a jeho hospodárske pomery.....	3
2. 1. Mesto a jeho poloha.....	3
2. 2. Obyvatelia.....	3
3. Doplnok.....	4
3. 1. História vykopávok.....	4
3. 2. Verejný život.....	5
3. 2. 1. Opevnenie a brány.....	5
3. 2. 2. Ulice a námestia.....	5
4. Záver.....	5

Úvod

V dnešnej dobe sú ľudia fascinovaní dejinami. Skúmajú ich, zaoberajú sa nimi a špecializujú sa na rôzne udalosti.

Premýšľali sme nad témou práce, v tom, že bude z dejepisu sme už mali jasno, ale nevedeli sme prísť na to, o čom zaujímavom sa zatiaľ veľa nehovorilo. Po rôznych témach, ktoré sme spolu prebrali, nás napadla jedna naozaj veľmi interesantná. Je o meste, ktoré bolo zahubené pyroklastickou vlnou a zasypané mohutnými nánosmi sopečného prachu. To mesto sa volalo Pompeje a nachádzalo sa na úpätí sopky Vezuv. Rovnaký osud postihol aj ďalšie neďaleké mestečko Herculáneum. Stalo sa to na začiatku prvého tisícročia nášho letopočtu, konkrétne v roku 79. Predpokladá sa, že hlavnou príčinou je nevedomosť obyvateľov. A to z toho dôvodu, že keby aspoň tušili, čo sa deje, určite by neostali v meste.

Po bližšom oboznámení sa s Pompejami sme začali byť stále zvedavejší a hľadali sme odpovede na rôzne otázky, z ktorých aspoň na jednu malú časť sa Vám budeme snažiť odpovedať. Napr. ako žili títo ľudia, ako dokázali vybudovať sieť priamych a takmer pravouhlých ulíc, ako mohli postaviť amfiteáter, do ktorého sa vošlo celé mesto? Ako mohli vybudovať mnohokiletrovú vodovodnú sieť, akým spôsobom fungovalo ich ústredné kúrenie atď. Tak, ako sme na jednu časť otázok nachádzali odpoveď, tak sa ukazovali ďalšie nezodpovedané.

1. História Pompejí

1. 1. Obdobie Presamnitské a Samnitské

História Pompejí začína v dobe, keď už pomaly končili dejiny starovekého Egypta, keď Grécko začínalo byť významnou námornou, hospodárskou i vojenskou mocnosťou a keď sa rodil Rím. Tamojší ľudia svoju zem nazývali a dodnes nazývajú Kampániou.

Kampánia - to sú polia, záhrady, sady a vinohrady. Kampánia - to je krajina Vezuvom obdarená úrodnou pôdou, krajina chránená horami pred studenými vetrami. Pre zemepiscov Strabóna je tá najšťastnejšia krajina zo všetkých . . .

V období, ktoré predchádzalo založeniu Pompejí, bolo toto územie, rovnako ako celá Kampánia, obývané domorodými Oskami. Je preto úplne logické, že to boli Oskovia, ktorí toto mesto založili. Dá sa však predpokladať, že prvotný impulz k tomu dali Féničania, ktorí svojou obchodnou činnosťou prilákali a „sústredili“ rozptýlené obyvateľstvo do miesta neskoršej osady, ktorá tu vznikla na prelome VII. a VI. storočia. pr. n. l. Pôvod jej mena nebol dodnes úplne jednoznačne vysvetlený. O jedno z možných vysvetlení sa pokúsil už Nemecký August Mau (1840-1909). Podľa jeho teórie je nutné hľadať pôvodný názov Pompejí v rodovom mene jedného z prvých osadníkov, ktoré potom prešlo na názov celej osady (rovnako ako etruskému Tarquiniu dali meno Tarquiniovia: Pompejovia - Pompeje).

Oskovia však neboli jediní, ktorí v tejto oblasti žili. Jednak tu zakladali alebo obsadzovali jednotlivé mestá Gréci postupujúci od juhovýchodu a jednak (o niečo neskôr) Etruskovia, ktorí pre zmenu prichádzali od severozápadu. I keď Oskovia boli ovplyvnení spôsobom života a kultúrou vyspelejších Grékov (zoznámili sa s peniazmi a váhami, s divadlom, naučili sa pestovať olivy), samotné Pompeje gréckym mestom zrejme neboli. Gréci to totiž nepovažovali za potrebné: patrilo im celé okolité pobrežie na sever i na juh od mesta. Zato pre Etruskov boli Pompeje veľkým lákadlom, lebo pre nich predstavovali jediný možný prístup k moru. A tak niet divu, že na konci VI. stor. pr. n. l., v dobe vzniku rímskej republiky, sa Etruskovia do Pompejí dostali.

V tomto období dochádza k hospodárskemu rozkvetu mesta, ktoré sa rozrástá prevažne severným smerom od pôvodnej osady. Súperenie medzi Etruskami a Grékmi o prevahu na pevnine a na mori vyvrcholilo v roku 474 pr. n. l. katastrofálnou porážkou Etruskov v námornej bitke pri Kum. Grécky vplyv opäť zosilnel, to však neznamenalo, že Pompeje museli byť grécke. Koniec koncov toto obdobie trvalo len 50 rokov.

Zatiaľ čo totiž Oskovia neboli schopní vzdorovať náporu Grékov a Etruskov, niekoľko spriaznených kmeňov z okolia hornatého Samnia postupne začalo prenikať do kampánskych miest. Títo Samniti žili neovplyvnení svojimi kultúrnymi susedmi. Zato to boli udatní bojovníci, preslávení svojím bojovým umením: bohaté kampánske mestá postupne prechádzali do ich rúk. A tak sa v dvadsiatych rokoch V. stor. pr. n. l. celá Kampánia stala - na viac než 300 rokov - osko-samnitskou.

Samniti sa v Kampánii začali vžívať do nového prostredia, behom niekoľko málo generácií sa scivilizovali a osvojili si grécku i etruskú kultúru. Preto sa postupom doby mohli naplno zžiť s pôvodnými Oskami a vytvoriť nový kmeň Kampánov.

Celá osko-samnitská Kampánia sa i s Pompejami nerušene rozvíjala až do 2. pol. IV. stor. pr. n. l. To už sa na severozápade začala rozrastať ďalšia nová ríša: Rím.

1. 2. Obdobie Rímskeho vplyvu a rímskej kolónie

V roku 354 pr. n. l. uzavreli samnitská federácia, ktorej členom boli i Pompeje, a susedná latinská federácia, v ktorej čele stál Rím, zmluvu o vymedzení oblasti vplyvu medzi oboma spolkami. Tá však nemala dlhé trvanie: po 11 rokoch začína prvá z troch tzv. Samnitských vojen. Práve z doby vyvrcholenia druhej z týchto vojen (z roku 310 pr. n. l.) pochádza prvá priama historicky doložená správa o Pompejoch od Tita Livia (59 pr. n. l.-17 n. l.). Rimania sa v ich blízkosti vylodili ale po krátkej šarvátke boli zahnaní späť na loď. Napriek tomu však postupne celý tento kraj (rovnako ako celú Kampániu) obsadili. Keď sa potom koncom tretej samnitskej vojny (298-290 pr. n. l.) Rimania stali pánni celého stredného Talianska, skončili aj nádeje Pompejů.

Napriek tomu začína nová perióda ekonomickej expanzie Kampánie: jej výroby sa stávajú známymi po celom Taliansku aj mimo neho. Taktiež v Pompejoch vzrastal obchod a populácia, stavali alebo prestavovali sa chrámy, boli budované kúpele a divadlo. Fórum bolo obohané kolónádou, bola postavená bazilika. A taktiež bolo 13 vežami zosilnené mestské opevnenie. Pompejania mali totiž iné názory na „susedské“ vzťahy než senátori v Ríme. Mesto ešte doplnilo obranný systém priekopami a v roku 90 pr. n. l. povstalo spoločne s ostatnými mestami na severe i juhu. Začína veľká spojenecká vojna.

Proti povstaleckým mestám vyslal Rím svoje vojsko s Luciom Corneliom Sullom na čele. Pompeje kládli tvrdý a húževnatý odpor. Mesto bolo rozdelené do piatich obranných sektorov. Niektoré dôležité ulice boli zatarasené a na stenách sa objavili orientačné nápisy umožňujúce lepšiu orientáciu obrancom mesta a ľudom z okolia. Sulla sa snažil dobiť Pompeje za každú cenu. V úseku mestského opevnenia medzi Porta Ercolano a Porta Vesuvio, kde bol boj najzúrivejší, sú dodnes badateľné niekoľkokocentimetrové priehlbiny po kamenných strelách vrhaných na mesto. Velitelia obrany si však viedli veľmi dobre: odpor mesta sa do konca spojeneckej vojny zlomiť nepodarilo.

Medzitým napadol rímsku provinciu v Ázii- Mithridatés VI. a Sulla sa vydáva so šiestimi légiami do Ázie. Za tri roky sa vracia a nastoľuje „poriadok“. Pompeje vzdorujú statočne až do roku 80 pr. n. l., keď sa stali rímskou kolóniou s názvom *Colonia Cornelia Veneria Pompeianorum* - „Kornéliova kolónia pompejskej Venuše“. V meste a jeho okolí usídlil diktátor 4 - 5 tisíc svojich vojenských vyslúžilcov. Dostali tretinu pompejských polí a niektoré domy. Správou kolónie poveril Sulla svojho synovca Publia Cornelia Sullu.

Pompejanom, rovnako ako iným Italikom, sa dostalo rímskeho občianstva. Úradnou rečou sa stala latina. Mesto bolo bezprostredne podriadené rímskemu senátu, inak sa spravovalo samo (okrem prvých 25 rokov, keď „rodni“ Pompejania nemali do mestskej správy prístup). Proces unifikácie a asimilácie bol pomerne rýchly, takže Pompeje skoro získali charakter rímskeho mesta. Od začiatku cisárstva sa Pompeje postupne dostávali do rúk novej, bohatej spoločenskej vrstvy nevalného vkusu a nevelkých znalostí. Mnohí jej príslušníci bývali kedysi otrokmi alebo cudzincami, ale všetci mali jediný cieľ: peniaze. V tej dobe mali Pompeje 15 000-16 000 obyvateľov.

Na začiatku roku 62 n. l., sa Vezuv rozochvel niekoľkodenným nečakaným zemetrasením, ktoré zúrilo široko ďaleko. Je zaujímavé, že do tej doby bol tento vulkán (jediný dodnes činný na európskom kontinente) považovaný za vyhasnutý. Seneca v „Otázkach prírody“ (VI,1) o tomto zemetrasení píše:

„ . . . mesto Pompeje . . . sa zrútilo pri zemetrasení a po spustošení všetko v zmätku ležalo.“ To sa stalo v zimných dňoch, o ktorých naši predkovia tvrdili, že nieje treba sa ich obávať. Zrútila sa aj časť Herkulánea a zvyšné časti stáli len tak tak a sťažuje si aj Nucéria, ktorá nebola zemetrasením zasiahnutá. V Neapoli boli poškodené mnohé súkromné domy. .

Pompeje boli týmto zemetrasením natoľko zničené, že cisár Nero i senát dlho váhali, kým sa rozhodli pre ich záchranu. Mesto, kedysi kvitnúce obchodom a priemyslom, sa premenilo na jedno veľké stavenisko a pozvoľna povstávalo z trosiek. Iba drobné zemetrasenia, ako obvyklá predzvesť budúcej erupcie, stále čas od času varujú mesto pred blížiacim sa nebezpečím . . .

1. 3. Zánik mesta

Tak uplynulo 17 rokov. Pompeje už takmer celé povstali z trosiek, ľudia žili svojim normálnym, každodenným životom. Na občasné chvenie pôdy si už zvykli a nevenovali mu pozornosť.

Začiatkom leta osudného roku 79 n. l. však seizmické príznaky zosilneli; 20. a 21. augusta boli tak výrazné, že aj zvieratá zmenili svoje chovanie. Je možné, že niektorí obyvatelia Pompejí a ostatných miest a usadlostí v okolí vulkánu opustili svoje domovy. Potom sa Vezuv ukľudnil a upozornil na seba až 24. augusta ráno: dráma začala. Kto však využil toto posledné „varovanie“, mal ešte možnosť prežiť.

Na základe dopisov Plinia Mladšieho bol začiatok výbuchu a zničenia Pompejí a ostatných miest v okolí Vezuvu časovo uložený na jednu hodinu poobede. V tej dobe však už bolo všetko „v pohybe“. Je nutné totiž uvážiť, že v dopise zmienený posol, ktorý z Rektiny do Misena dorazil krátko po 13. hodine, sa musel na cestu vydať najmenej o 3 hodiny skôr. K prvému výbuchu teda muselo dôjsť už medzi 9. a 10. hodinou a že Pliniov popis nieje úplný. Lebo to, čo jeho matka spozorovala a čo vedychtivý študent i prírodovedec „prehliadli“, bol už zrejme začiatok ďalšej fáze erupcie. Sopečné erupcie vezuvského typu totiž obvykle začínajú výbuchom, ktorým sa uvoľní cesta sopečným hmotám. Tieto závery o iniciačnom výbuchu, ktorý dal Pompejanom šancu na prežitie, vulkánológovia opierajú o existenciu niekoľkokocentimetrovej vrstvy jemného popola v tesnej blízkosti vulkánu. Existenciu takéhoto „alarmujúceho“ výbuchu nepriamo potvrdzujú aj niektoré nálezy (najmä pomerne málo obetí, odvezené sochy a sošky alebo ich príprava na odvezenie).

Vysoký a úzky erupčný stĺp, ktorý Pliniovi pripomínal piniu a ktorý je pre Vezuv charakteristický, dosahoval výšky 27 km. Pôsobením stratosférických vetrov sa však tento sopečný materiál dostal nad oblasť juhovýchodne od Vezuvu, kde ležali Pompeje: „dážď“ tefry bol tak hustý, že napadaná vrstva rástla rýchlosťou 12 - 15 cm/hod.! Po 7 hodinách nepretržitej sopečnej činnosti tak dosiahla hrúbku 1,3 - 1,4 m. Dráma však pokračovala: o 8. hodine večer „prepol“ Vezuv do spodnej časti magmatickej komory a piniu „vyrástla“ až na 33 km! Na predchádzajúcu vrstvu tefry pribúdala počas ďalších 5 hodín viac než 1 m vysoká ďalšia vrstva. Táto fáza skončila približne o 1 hodine v noci 25. augusta. Vtedy sa Vezuv zrejme vyčerpá, časť zmesi plynu a sopečného materiálu už nestúpala plynule nahor, ale zastavila sa a

potom - keď nemohla udržať sama seba - sa prudko zrútila na zem. Materiál vytvoril viaceré lavíny, ktoré sa rútili dole a vytvárali tzv. pyroklastické prúdy (tj. prúdy sypkého vulkanického materiálu). Celá táto hrôza bola umocnená tlakovou vlnou, ktorú kolaps vyvolal. Táto „skúšobná“ vlna zasiahla len okolie Vezuvu (Herkuláneum). Ďalšie tlakové vlny doprevádzané pyroklastickými prúdmi postupne silneli. Tretia vlna (asi o pol siedmej ráno 25. augusta) už takmer zasiahla Pompeje. V tej dobe v nich ešte bolo 2 000 ľudí. Do konca života im zostávala 1 hodina o pol ôsmej ráno 25. augusta sa cez Pompeje prehnala rýchlou asi 70 km/hod. prvá tlaková vlna (celkovo štvrtá) a zabila všetkých, ktorí ešte boli nažive . . .

Podľa Plinia sa Vezuv ukludnil 26. augusta ráno. Celkom vychrlil asi 4 km³ magmy, čo predstavovalo pokrývku o objemu 9 km³ sopečného materiálu. Pompeje sa ocitli 4 - 6 m pod „zemou“.

2. Mesto a jeho hospodárske pomery

2.1. Mesto a jeho poloha

Antické Pompeje ležia na lávovom pahorku pri juhovýchodnom úpätí Vezuvu, pri západnom okraji súčasných Pompejí.

Na tomto mieste, kedysi 500 - 600 m od morského zálivu, sa v predhistorickej dobe zastavil prúd lávy tečúcej z krátera sopky. Prúd lávy vytvoril svojimi okrajmi mestu prirodzenú ochranu v podobe zrázu alebo dokonca (ako v južnej časti) útvaru podobnému útesu. Mestské hradby sledujú stuhnutý prúd lávy a tiahnu sa po najvyšších častiach na jeho okraji: boli vysoké 8 m a široké 6 m. Plocha, na ktorej sa mesto rozkladá, je 66,27 ha, čo nie je v porovnaní s ostatnými vtedajšími kampánskymi mestami málo: väčšie boli len Neapol a Kapua. Do mesta sa vchádzalo niektorou z ôsmich brán. Pred týmito bránami malo mesto vybudované nekropole a minimálne dve predmestia.

Pri pohľade na plán mesta vidíme, že Pompeje sa dajú rozdeliť na dve zásadne sa líšiace časti: na juhozápadnú, ľubovoľne zastavanú s nepravidelnými uličkami, a severovýchodnú s pravidelnými štvorstenmi postavenými podľa určitého plánu. Tá nepravidelná časť mesta, to bola pôvodná osada Oskov. Ulice sú tam väčšinou krivé, domy nepravidelné, stavané tak, aby sa vyhovelo požiadavkám terénu. Táto najstaršia osada mala asi 10 ha.

Asi v IV. stor. pr. n. l. nadobudlo mesto zhruba svoj konečný tvar a veľkosť. Na rozdiel od starej časti mesta jeho nová časť bola zastavaná pravidelne. Podľa jednoduchej schémy vznikali pravidelné bloky domov a priame ulice. Hlavné ulice pôvodnej osady boli predĺžené na sever a na východ. Ďalej sa mesto rozširovalo až po Sullovej okupácii a za Augusta, keď sa tu vo dvoch vlnách usídlili vojenski vyslúžilci. Pretože mestské hradby v tej dobe už stratili svoj vojenský význam, boli nové štvrte vybudované aj na predmestiach.

Aby bolo možná vyznať sa v množstve ulíc a uličiek, domov a ostatných stavieb, bolo nutné zaviesť určitý systém do ich označovania. K tomu bola po dohode využitá skutočnosť, že Via di Nola, Via dell'Abbondanza a Via Stabiana delia mesto na niekoľko štvrtí. Tieto triedy boli teda vzaté za základ pri rozdeľovaní mesta do deviatich základných obvodov (regiónov). Každý obvod je rozdelený do niekoľkých blokov, tvorených skupinou domov alebo aj jedinou veľkou stavbou. Každá budova v Pompejach má teda tri čísla: číslo štvrti (regio), bloku (insula) a vchodu (ostium).

Okrem tohto označenia majú významnejšie budovy a domy väčšinou aj zvláštny názov po predmetoch alebo maľbách v nich nájdených (Casa del Fauno – Faunov dom, podľa sošky tancujúceho fauna), iné podľa vlastníkov (Casa dei Vettii – Dom Vettiov) atď. Brány a niektoré ulice dostali názov podľa mesta, ku ktorému smerujú (Porta Ercolano – Herkulánska brána; Via di Nola – Nolská ulica). Tieto názvy zostali, aj keď neskôr boli zistené mená skutočných majiteľov domov (napr. majiteľom Casa di Pansa bol Cn. Alleius Nigidius Maius) alebo boli objavené pôvodné názvy ulíc (napr. Via dell'Abbondanza sa volala *Via Iovia*).

2.2. Obyvatelia

V období, keď sa Pompeje rozrástli za mestské hradby a väčšina domov mala horné poschodie, žilo v meste asi 20 000 obyvateľov. V letných mesiacoch sa ich počet značne zvyšoval o tých, ktorí sem prichádzali so svojim služobníctvom stráviť v kľude leto.

Okrem starých patricijských rodov osko-samnitského pôvodu a množstva rímskych (latinských) rodín, ktoré sa usadzovali v Pompejach od doby Sullovoho podmanenia mesta, bolo medzi obyvateľstvom mnoho obchodníkov a remeselníkov kampánskeho, gréckeho, etruského, galského a afrického pôvodu. Táto druhá časť obyvateľov zanedlho začala obývať väčšiu časť mesta a získala tak značnú prevahu.

Obyvatelia Pompejí - rovnako ako iných miest - boli jednak občania, ďalej tzv. obyvateľstvo neobčianske. Občania (*Quirites*) boli muži a ženy, ktorí užívali všetkých občianskych práv prislúchajúci ich pohlaviu, rodu a spoločenskému postaveniu. Občianske právo bolo v podstate súhrnom jednotlivých verejných a súkromných práv.

Medzi najväznejších občanov mesta patrili predovšetkým príslušníci starých aristokratických rodov, žijúcich v meste alebo jeho okolí dávno pred vytvorením kolónie. K týmto rodom patrili napr. starý oský rod Popidiov. Najstaršia zmienka o nich je už z II. stor. pr. n. l., keď kvestor Vibius Popidius nechal obohnáť fórum tufovou kolonádou (jej zvyšky sú dodnes zachované na juhu fóra). Ďaleko najznámejším pompejským rodom však boli Holconiovia. Bol to starý kampánsky, aristokratický rod, ktorý sa predovšetkým zaoberal pestovaním vínnej révy a ovocia. Najznámejším nielen z tohto rodu a jedným z najplyvnejších mužov v Pompejach bol Marcus Holconius Rufus. So svojim bratom Celerom postavil mestu Teatro Grande, kde mal vyhradené čestné miesto. Mesto mu za jeho zásluhy postavilo čestnú sochu.

Najvýznamnejším občanom z radov tých, ktorí sa do Pompejí prisťahovali z Ríma, bol bezpochyby synovec diktátora Sulla, zakladateľ a patrón kolónie Publius Cornelius Sulla, ktorý pravdepodobne býval v prepychovom Casa del Fauno.

Z Pompejí pochádzala taktiež známa Poppaea Sabina, druhá manželka cisára Nerona, o ktorej v „Letopisoch“ (XIII,45) Tacitus píše, že „mala vše možné mimo počestnosti“. Svoje detstvo trávila v Casa del Menandro. Už v rannom veku prejavovala neobyčajné nadanie svojím pôvabom a rafinovanosťou zväzdať mužov. Nebolo pre ňu obtiažne okúzliť vtedajšieho cisára Nerona a po niekoľkoročnej známosti sa stať (r. 62 n. l.) jeho manželkou a cisárovnou.

Zvláštnou kategóriou občanov boli tzv. prepustenci (*liberti, libertini*). Pretože neboli slobodnými občanmi od narodenia (*ingenui*), boli vo výkone svojich občianskych práv obmedzení. Najbežnejšou formou prepustenia otroka bolo prepustenie závetou. Mnohým otrokom páni dovolili, aby si ušetrili peniaze (*peculium*), za ktoré sa mohli vykúpiť. Inokedy si potajme privlastňovali časť výplaty zo živnosti svojich pánov. Pri prepustení dostal obvykle od svojho pána kus pozemku, obchod alebo dielňu. Deti prepustencov neboli ešte plne slobodnými občanmi, k tomu sa vyžadovalo, aby obaja rodičia boli slobodní už od narodenia.

Prepustencov bolo v meste pomerne veľa. Napr. v známom Casa dei Vettii žili bohatí obchodníci, prepustenci Aulus Vettius Restitus a Aulus Vettius Conviva. Najznámejším a najvplyvnejším z pompejských prepustencov bol istotne prepustenec vznešeného rodu Caeciliů, bankár Lucius Caecilius Lucundus.

Medzi neobčianske obyvateľstvo patrili cudzinci (*peregrini*) a predovšetkým otroci (*servi, pueri*). Život a práce otroka patrili pánovi a on s nimi mohol nakladať podľa svojho uváženia. Otroci znali lekárstva, vzdelaní literárne, schopní stať sa učiteľmi, viesť dielne, riadiť hospodárstvo atď., tí všetci boli vyhľadávaní a dobre platení a často dostávali slobodu. Vzťah medzi touto skupinou otrokov a pánom nebol tak vyhranený, ako to môžeme pociťovať dnes. Zvlášť ak sa jednalo o otrokov narodených v dome, pripomínali ich vzťahy rodinné. Iná bola situácia otrokov schopných len nižších služieb alebo dokonca lenivých a náchylných k útekom. Vo veľkých dielňach a na rozsiahlych statkoch museli otroci spravidla pracovať veľmi ťažko a výdatne a kázeň tam bývala udržiavaná predovšetkým telesnými trestami. Napriek tomu, že otroci tvorili najpočetnejšiu skupinu pompejských obyvateľov (asi 8 tisíc), správ o nich sa dochovalo veľmi málo.

3. Doplnok

3. 1. História vykopávkov

Celé storočia žili ľudia pod Vezuvom, kopali na vinohradoch, obrábali úrodné polia, starali sa o svoje hospodárstva. Netušili, že niekoľko metrov pod nimi odpočíva dávny svet... Keď v roku 1594 taliansky inžinier a architekt Domenico Fontana zahajoval so svojimi kopáčmi práce na stavbe kanálu z rieky Sarno do primorského mestečka Torre dell'Annunziata, nemal ani tušenie o historickom význame slávnostného výkopu. Nemal tušenie, že mestská hradba, zbytky domov, fresky, mince, nápisy a všetko ostatné, čo náhodou odkryli jeho kopáči, sú antické Pompeje. 30. marca 1748 inžinierovi donovi Roque Joachim De Alcubierrovi, dal kráľ povolenie na vykopávky v Pompejoch.. Dôkaz, že sa jedná o Pompeje, bol nájdený až roku 1763. Toho roku (1763) sa stáva hlavným kustodom všetkých starožitností Ríma a okolia významný nemecký archeológ Johann Joachim Winckelmann. prehlasoval, že Alcubierre sa rozumie antike, „ako hus pivu“. A bohužiaľ mal pravdu.

1808 riadil vykopávky francúzsky architekt Charles François Mazois, ktorý už má k dispozícii takmer 700 ľudí.

Najracionálnejší a najsystematickejší spôsob práce sa v Pompejoch začal po zjednotení Talianska v roku 1860, keď nový taliansky kráľ Vittorio Emanuele II. poveruje vedením vykopávkov archeológa Giuseppeho Fiorelliho (1823 - 1896).

Tento „veľký muž“ pompejských vykopávkov mal od začiatku pochybnosti o správnosti doterajšieho vzťahu k historickým pamiatkam. Presadzoval názor, že k tomu, aby boli Pompeje dokonale pochopené ako celok, je treba, aby sa z pod zeme dostávali celé mestské štvrte so všetkým čo k tomu patrí.

Hneď v roku 1861 vytvoril taktiež u Porta Marina múzeum, tzv. *antiquarium* a uložil v ňom pamiatky z celého vývoja Pompejí.

Fiorelliho meno je spojené ešte s ďalším objavom: vylievaním dutín organického pôvodu sadrou. Pri odkrývacích prácach bolo totiž na uliciach a v domoch nájdené množstvo kostier Pompejanov, ktorí pri katastrofe zahynuli. Niektoré z týchto kostier boli nájdené v dutine, ktorú v popole zanechalo telo obeti. A tak jedného dňa roku 1863 nechal vyčistiť jednu takúto dutinu od kostí a všetkých organických zbytkov. Potom dal rozrobiť veľké množstvo sadry, ktorú vliadol do takto pripravenej dutiny. Keď sadra stvrdla, začal opatrne odstraňovať vulkanickú hmotu. V popole sa začala objavovať ľudská postava v takej polohe, v akej ju zastihla katastrofa. Pompejan, ktorý zvädzal svoj posledný a márný boj o život, sa stal modelom pre odliatok zhotovený 1 800 rokov po jeho smrti! Po tomto prvom pokuse nasledovali ďalšie, dokonalejšie zhotovené unikáty. Fiorelliho metóda sa často stala jedinou alebo rozhodujúcou možnosťou pri rekonštrukcii vecí a zariadení, z ktorých už nebolo takmer nič . . . Profesor Fiorelli riadil vykopávky osobne 15 rokov, tj. do r. 1875.

Rok 1895 je z dnešného hľadiska významný predovšetkým dvoma udalosťami. Prvá z nich je objavenie tzv. boscorealského pokladu asi 2 km severne od Pompejí. Na Veľkú noc zmieneného roku objavil majiteľ pozemku 117 strieborných predmetov a vedľa tisíc mincí, z ktorých viac než polovica bola zo zlata. Druhá udalosť sa týka v tej dobe práve objaveného Casa dei Vettii, dnes jedného z najznámejších domov v Pompejoch. Tu bol prvý krát uskutočnený úspešný pokus o zachovanie a maximálne možné obnovenie domu v takej podobe, v akej sa pôvodne nachádzal.

V roku 1908 začína Antonio Sogliano tzv. Scavi Nuovi, nové vykopávky v juhovýchodnej časti mesta. Cez I. svetovú vojnu boli práce prerušené. Potom sa s činnosťou opäť začína.

Nastáva II. svetová vojna. V Pompejoch však práce pokračujú ďalej. Avšak ničivé bomby sa nevyhli ani Pompejam. Niekoľkými bombardovaniami vznikli nenahraditeľné škody: hodiny, dni a mesiace usilovnej práce boli zbytočné . . . Bolo zničených vyše 100 malieb.

23. novembra 1980 boli Kampánia a susedná Basilicata postihnuté ťažkým zemetrasením, ktoré dosiahlo 7. stupeň Richtrovej stupnice. Zničilo 137 obcí a neušetrilo ani Pompeje: ako by chcelo - s pätnásťmesačným oneskorením - pripomenúť tisícdeväťsté výročie vezuvskej tragédie. Vzhľadom k rozsahu poškodenia museli byť niektoré časti Pompejí pre verejnosť dočasne uzavreté. V tej dobe sa v Taliansku rapídne zvýšilo vstupné: v Pompejoch to bolo zo 150 na 4 000 lír. Priemerne navštívi Pompeje každý deň asi 4 500 ľudí, niekedy až 8 000.

3. 2. Verejný život

3. 2. 1. Opevnenie a brány

Opevnenie pozostávalo z dvoch rovnobežných stien. Boli asi 6 m od seba a medzera medzi nimi bola vyplnená kameňmi a zbytok nasýpanou zemínou. Obe steny sa smerom nahor zužovali. S násypom bolo opevnenie hore široké 6 m, dole o 0,5 m širšie. Aby bola vonkajšia stena zosilnená, boli k nej z vnútornej strany pripojené podpory. Aj vnútorná stena je z mestskej strany zosilnená podperami a navyiac obohnaná násypom. Výška vonkajšej steny bola 8 - 10 m, vnútornej o 2,6 m väčšia. Na násyp sa vystupovalo po nekrytých schodoch z vnútornej strany alebo z veží. Veže mali pôdorys 7,60 x 9,50 m, výšku 15 - 17 m a boli omietnuté. Boli dvojposchodové, v prvom a druhom poschodí boli vytvorené strelnice a obe poschodia boli s prízemím spojené vnútorným schodiskom. Veže boli do hradieb zasadené „obkročmo“, takže prečnievali cez líniu hradieb cca o 1 m.

Do mesta sa vchádzalo siedmimi bránami. Sú to v poradí za sebou: Porta Ercolano, Porta Vesuvio, Porta di Nola, Porta di Sarno, Porta di Nocera, Porta di Stabia a konečne Porta Marina.

3. 2. 2. Ulice a námestia.

Najširšia ulica v meste Via di Mercurio, je široká takmer 10 m. Šírka tepny námorného obchodu - Via Stabiana - sa pohybuje medzi 8,5 a 6,8 m, Via di Nola medzi 8,7 a 6,3 m. Via dell'Abbondanza má pri fóre 8,6 a na východnom konci 7,1 m.

Takmer všetky ulice mali chodníky a boli vydláždené. Dláždenie bolo prevedené veľkými polygonálnymi blokmi lávy (tie väčšie majú 0,28 m²). Boli kladené starostlivo vedľa seba a ak niekde vznikla medzera, bola vysypaná štrkom alebo vyplnená kusmi železa (v mieste, kde sa stretalo viac blokov). Celá dlažba je priečne mierne vypuklá, aby dažďová voda stekala skôr k krajom. V láve sú dodnes viditeľné kofaje vyjazdené vozmi, miestami až 3 cm hlboké.

Chodník je obvykle po oboch stranách ulice. Býval 1 - 2 m široký, často bol značne prevýšený (asi o 15 - 50 cm), niekedy až o 1 m.

Pompeje mali dve námestia: hlavné, mestské, zvané prosto Foro alebo Foro Civile a námestie v divadelnej štvrti, Foro Triangolare (čo však nebolo námestie v pravom slova zmysle). Ako v ostatných antických mestách, aj tu bolo fórum jeho srdcom, centrom jeho života. Vieme už, že na ňom bola sústredená správa mesta. Zasadala tu mestská rada, konali sa tu voľby mestských úradníkov.

Za cisárstva vyzeralo teda fórum takto: bol to obdĺžnik 142,5 x 38,5 m (s hĺbkou 151,6 x 47 m). Celá jeho veľká plocha bola vydláždená bielym travertínom. Na fóre bolo množstvo sôch. Uprostred západnej strany bola vyvýšená hlásateľňa.

Pompejské fórum malo podľa starej tradície aj tržnice, kde sa predávali poľnohospodárske produkty, morské úlovky a priemyselné výrobky. Tieto trhy boli v Pompejoch každú sobotu. Na tento účel slúžili tri budovy: zastrešená tržnica (*macellum*), tzv. Edifizio di Eumachia a monumentálna bazilika.

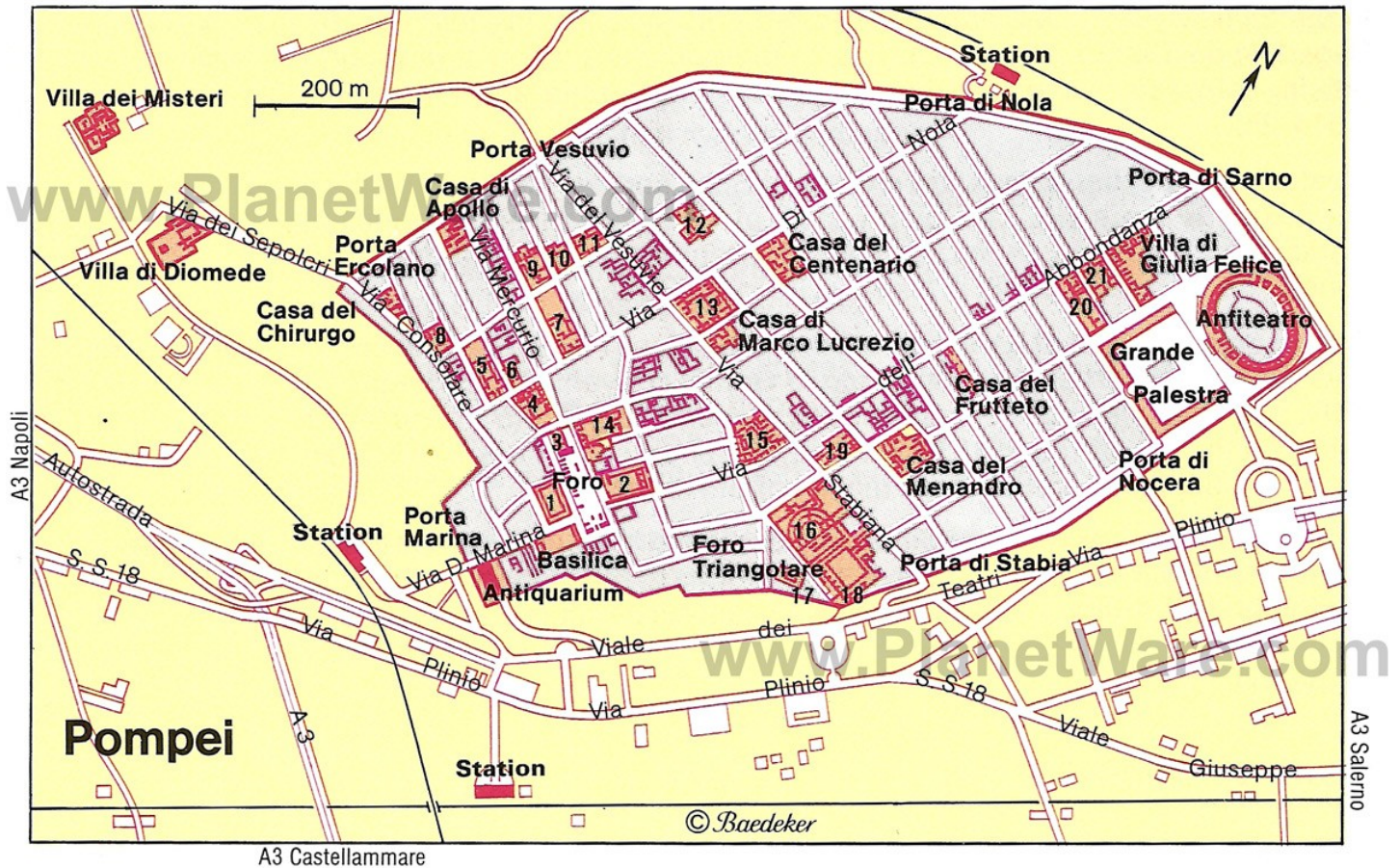
Macellum bola tržnica určená na predaji potravín: ovocia, obilí, zeleniny, chleba, pečiva, rýb, mäsa atď. Táto potravinová tržnica je v severovýchodnom cípe fóra, do ktorého sa otvára elegantným stĺpovým priečelím s mramorovými korintskými stĺpmi. Vlastná tržnica bola takmer štvorcového pôdorysu, obohnaná širokým plotom. Dookola boli obchody. Tržnica bola pod ochranou cisárskeho domu. Priamo oproti hlavnému vchodu, uprostred strany oproti, bola postavená malá otvorená kaplnka, zasvätená cisárskemu kultu. Tržnica disponovala početným personálom, zamestnávala aj podomových agentov.

Edifizio di Eumachia má po bazilike najpôsobivejšiu konštrukciu. Táto krásna, skvostne vyzdobená budova bola vlnárskou tržnicou. Svedčí to o význame vlnárskeho priemyslu a obchodu s vlnenými výrobkami v Pompejoch. Túto tržnicu, ktorá je na východnej časti fóra, postavila kňažná Eumachia, príslušníčka starého pompejskeho rodu.

Bazilika ležala na juhozápadnej strane fóra, za kolonádou. Bola to najpôsobivejšia stavba v Pompejoch a architektonicky asi najdôležitejšia. Pompejská bazilika bola svojim spôsobom, podobne ako všetky baziliky, doplnkom a predĺžením fóra. Tam sa usadzovali predavači, ktorí mali inde málo miesta. Tam sa schádzali kupci a iní podnikatelia. Bolo to stredisko finančného života. Ľudia sa tam schovávali do tieňa pred únavným teplom a tam tiež hľadali útočisko pred južnými lejakmi. Na stenách baziliky sa zachovalo veľké množstvo rôznych nápisov: mená, poznámky o udalostiach z vlastného aj cudzieho života, mravoučné úvahy, otvorené nadávky. To všetko svedčí o tom, že bazilika bola miestom, ktoré navštevovali najrôznejšie vrstvy obyvateľov: od vzdelaných ľudí, ktorí si ľahko vedeli rady s antickým veršovaním, až po otrokov, ktorí sa namáhali pri úplnej neznalosti pravopisu so svojimi nápismi a ktorí často nevedeli ani vyjadriť svoje myšlienky a city.

4. Záver

Po mnohých hodinách štúdia materiálu o Pompejoch začali postupne naše poznámky narastať. Pri triedení tohto materiálu ma po prvý krát napadlo, že by to vydalo na hodiny a hodiny rozprávania. Preto bolo veľmi ťažké rozhodnúť sa, ktoré časti zaradiť do práce a ktoré vynechať. Nakoniec, myslíme, že sme sa rozhodli správne. Všetko to najdôležitejšie a najzaujímavejšie tu určite nájdete. Dúfame, že Vám táto práca pomohla aspoň sčasti vyriešiť nejaké nejasnosti ohľadne dejín. Snažili sme sa napísať ju čo najlepšie a čo najzrozumiteľnejšie aj keď je pravda, že mnoho výrazov je bežnému človeku cudzích. Hlavným dôvodom smrti toľkých ľudí bola podľa nás ich nevedomosť! Keby už v tých časoch vedeli presnejšie, čo je to sopka, iste by sa ich zachránilo omnoho viac. Aj keď niektorí odišli, väčšina predsa len ostala vo svojich príbytkoch a dúfala, že čoskoro tá pohroma prejde. Dnes sa už dá takmer so stopercentnou istotou povedať, či sa vulkán chystá erupovať. Už je známych viacero ukazovateľov, podľa ktorých sa to dá zistiť, napr. zotmie sa, kamenný dažď, ... Dúfame, že sa už podobná tragédia nikdy neopakuje.

1 Temple of Apollo	7 House of Faun	13 Central Baths	19 Casa del Citarista
2 Building of Eumachia	8 House of Sallust	14 Macellum	20 House of Marcus Loreius Tiburtinus
3 Temple of Jupiter	9 House of Labyrinth	15 Stabian Baths	21 House of Venus
4 Forum Baths	10 House of Vettii	16 Large Theatre	
5 House of Pansa	11 House of Gilded Cupids	17 Doric Temple	
6 House of Tragic Poet	12 House of Silver Wedding	18 Gladiators' Barracks	

Scavi archeologici di Pompei Excavations of Pompeii

- 1 Terme Suburbane
  - 2 Porta Marina e cinta muraria
  - 3 Tempio di Venere
  - 4 Tempio di Apollo
  - 5 Basilica
  - 6 Foro
  - 7 Edifici Amministrazione Pubblica
  - 8 Edificio di Eumachia
  - 9 Tempio di Vespasiano (Aedes Genii Augusti)
  - 10 Santuario dei Lari Pubblici
  - 11 Macellum di Giove
  - 12 Tempio di Giove
  - 13 Granai del Foro
  - 14 Mensa Ponderaria
  - 15 Terme del Foro
  - 16 Tempio della Fortuna Augusta
  - 17 Casa del Fauno
  - 18 Casa della Fontana Piccola
  - 19 Casa dei Dioscuri (Casa di Castore e Polluce)
  - 20 Casa di Meleagro
  - 21 Casa di Apollonio
  - 22 Casa del Poeta Tragico
  - 23 Casa di Pansa
  - 24 Casa del Forno
  - 25 Casa di Sallustio
  - 26 Casa del Chirurgo
  - 27 Porta di Ercolano e cinta muraria
  - 28 Necropoli di Porta Ercolano
  - 29 Villa di Diomede
  - 30 Villa dei Misteri
  - 31 Necropoli di Porta Vesuvio
  - 32 Castellum aquae
  - 33 Casa degli Amorini Dorati
  - 34 Casa di Cecilio Giocondo
  - 35 Terme Centrali
  - 36 Casa dei Vettili
  - 37 Casa della Caccia Antica
  - 38 Panificio
  - 39 Lupanare
  - 40 Terme Stabiane
  - 41 Foro Triangolare
  - 42 Tempio Dorico
  - 43 Teatro Grande
  - 44 Quadrilatero dei Teatri
  - 45 Teatro Piccolo (Odeion)
  - 46 Tempio di Asclepio (o di Giove Melichio)
  - 47 Tempio di Iside
  - 48 Palestra Sannitica
  - 49 Casa del Citarista
- 450 Casa dei Celli
  - 451 Casa del Menandro
  - 452 Fullonica di Stephanus
  - 453 Casa del Larario di Achille (Casa del Sacello Iliaco)
  - 454 Casa di Giulio Polibio
  - 455 Casa della Nave Europa
  - 456 Orto dei Fuggiaschi
  - 457 Casa del Giardino di Ercole
  - 458 Casa di Octavius Quartio (Casa di Loreo Tiburtino)
  - 459 Casa della Venera in Conchiglia
  - 460 Anfiteatro
  - 461 Palestra Grande
  - 462 Necropoli di Porta Nocera
  - 463 Porta Nocera e cinta muraria
  - 464 Porta Nola e cinta muraria
  - 465 Necropoli di Porta Nola
  - 466 Casa dei Mosaici Geometrici
  - 467 Casa e Thermopolium di Vetustus Placidus
  - 468 Thermopolium Caupona
  - 469 Arco Onorario
- Alcuni edifici potrebbero essere chiusi.
Some buildings may be closed.
- Entrata - Enter
  - Uscita - Exit
  - Informazioni - Information
  - Telefoni - Telephones
  - Toilette
  - Bookshop
  - Punto panoramico - Panoramic area
  - Area sosta-picnic - Rest area-picnic
  - Circumvesuviana
  - Cambia valute - Currency exchange
  - Polizia - Police
  - Posta e telegrafi - Post office
  - Deposito bagagli - Left luggage
  - Biglietteria - Ticket office
  - Bancomat
  - Audioguida - Audioguide
  - Punto di ristoro - Restaurant

<p>There are 3 train stations in Pompeii:</p> <p>Circumvesuviana stop Pompei Scavi (endpoint Sorrento) Circumvesuviana stop Pompei Santuario (endpoint Sarno) Trenitalia train station near Pompei Santuario in Downtown Pompei</p> <p>You have take a train of Circumvesuviana in Naples Garibaldi square (direction Sorrento, for Villa dei misteri or direction Poggiomarino via Pompei, for Anfiteatro) Ciao and have a good time!</p> <p>go to the train station (piazza garibaldi - napoli centrale) and get the train called "circumvesuviana" till Pompei Scavi</p> <p>Pompei - Santuario</p> <p>On to Pompei ...</p> <p>Purchase your ticket(s) for the Circumvesuviana train at the central train station at Piazza Garibaldi, then walk downstairs to the tracks. The Circumvesuviana line is operated like a subway, departing about every 30 minutes. It starts out underground but quickly emerges above ground and remains so all the way to Sorrento (the end of the line). Except when the weather is really bad, there are incredible views of Vesuvius and the Bay of Naples from the train.</p> <p>Depending on the time of day, the train ride from Naples to Pompei should take 25 to 40 minutes. Get off the train at Pompei Scavi, also known as the "Villa dei Misteri" station. Before entering the ruins, purchase a small guidebook and map from a sidewalk vendor, who will expect you to haggle over the price. Or rent an Audioguide handset, which comes with a nice map.</p> <p>Most tourists enter and exit ancient Pompei through the city gate called Porta Marina, a brief walk from the train station. After purchasing your ticket(s) to see the ancient city, you should notice a baggage claim area where you can leave things that you don't wish to carry around. Don't forget your camera and comfortable walking shoes. You will probably spend 2 to 4 hours exploring the ruins.</p> <p>Then return to Naples in time to catch your train back to Rome.</p> <p>Ancient Pompei is closed 1 January, 1 May, and 25 December. All other days the site opens at 8:30 a.m. Between April and October, the site closes at 7:30 p.m. Closing is at 5 p.m. between November and March. Admission is allowed up to 1½ hours before closing. Last known ticket price: €11.00</p>	<p>A. RADIO TAXI LA PARTENOPE - www.radiotaxilapartenope.it - +39 081 556 0202 - Viac</p> <p>B. TAXXI.it - www.taxxi.it - +39 339 575 5052 - 1 recenzia</p> <p>C. Radio Taxi Free - maps.google.com - +39 081 5515151 - Viac</p> <p>D. Consortaxi - maps.google.com - +39 081 7901093 - Viac</p> <p>E. AMTAzienda Mobilita' Tassisti SRL - maps.google.com - +39 081 5707070 - Viac</p> <p>F. Cooperativa Lavoratori Tassisti - maps.google.com - +39 081 5510964 - Viac</p> <p>G. Telecontact Center SRL - maps.google.com - +39 081 5555555 - Viac</p> <p>H. La Co.me.ta. New - maps.google.com - +39 081 5513422 - 1 recenzia</p> <p>I. Ottaviano - maps.google.com - +39 081 5520063 - Viac</p> <p>J. AMTAzienda Mobilita' Tassisti SRL - maps.google.com - +39 081 5422117 - Viac</p> <p>-----</p> <p>K. Consortaxi Napisat' recenzii Calata S. Marco, 24 80133 Napoli (NA), Italy 081 7901093? 081 7901125? 081 5513061? 081 5525252? 081 7901091</p> <p>-----</p> <p>L. Radio Taxi Free Napisat' recenzii Umjestnienie na mape je priblizne. Via Depretis Agostino, 137 80133 Napoli (NA), Italy 081 5515151</p> <p>-----</p> <p>M. Cooperativa Lavoratori Tassisti Napisat' recenzii Calata S. Marco, 13 80133 Napoli (NA), Italy 081 5510964</p>	<p>Ottaviano Napisat' recenzii Umjestnienie na mape je priblizne. Via Depretis Agostino, 137 80133 Napoli (NA), Italy 081 5520063</p> <p>-----</p> <p>N. RADIO TAXI LA PARTENOPE Napisat' recenzii VIA ALFREDO ROCCO 50 - , 51 80128 NAPOLI 081 5560202 (NA), Italy 081 556 0202? 081 560 6666? 081 613 1329? - Fax radiotaxilapartenope.it</p> <p>-----</p> <p>O. TAXXI.it 1 recenzia - Napisat' recenzii is. 1 sc H1 SDA Vic.le Paradiso, 6, 80126 Napoli (NA), Italy 339 575 5052? taxxi.it</p> <p>-----</p> <p>P. We found it very easy to get to Pompeii from Naples by train, so it's not necessary to take a sightseeing tour unless you want to. There's a great little line called the Circumvesuviana that leaves from an off-shoot of the Centrale railway station in the city. You can buy your tickets at a counter there, or in the main ticket office (where you need to go to the specially indicated counters – 7 & 8 when we were there). We tried both and found the former was quicker so I suggest you head straight to that area of the station.</p> <p>Trains seemed to be pretty frequent (the longest we waited was about 20 minutes). You reach Pompeii Scavi, the station for the ruins, about 35 minutes out of Naples. Tickets are really good value. We paid €1.70 each way on a weekday (November 2007 prices), and at weekends you can get a €5 pass to cover multiple journeys – great value if you're planning consecutive days out or want to do as we did and travel to both Herculaneum and Pompeii on the same day.</p> <p>When you get off the train turn right and you'll find the main entrance to the ruins just a couple of minutes' walk along the road. You'll pass several cafes here if you're looking for refreshments either before or after your visit – see my Restaurant tip for a recommendation.</p>
--	---	--

Departure: POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI
Arrival: NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.)
Date: 02/04/2009 at 17:00

odchody:16:10, 16:40, 17:06, 17:36, 17:55

Departure locality

Arrival locality

Change

Details

POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI
17:06

NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.)
17:42

no changes

time travel 00:36

Track Name: **NAPOLI-BARRA-SAN GIORGIO-TORRE ANNUNZIATA-SORRENTO**

Track Type: Railways

Code: 60 - **Intermediate stops**

Arrival locality	Arrival time
POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI	17:06
TORRE ANNUNZIATA - OPLONTI	17:10
TRECASE	17:12
TORRE DEL GRECO - LEOPARDI	17:14
TORRE DEL GRECO - VILLA DELLE GINESTRE	17:16
TORRE DEL GRECO - VIA DEL MONTE	17:18
TORRE DEL GRECO - VIA SANT'ANTONIO	17:19
TORRE DEL GRECO	17:20
ERCOLANO - MIGLIO D'ORO	17:23
ERCOLANO - SCAVI	17:24
PORTICI - VIA LIBERTA'	17:27
PORTICI - BELLAVISTA	17:29
SAN GIORGIO - CAVALLI DI BRONZO	17:30
SAN GIORGIO	17:32
NAPOLI - SANTA MARIA DEL POZZO	17:34
NAPOLI - BARRA	17:36
NAPOLI - SAN GIOVANNI	17:38
NAPOLI - GIANTURCO	17:40
NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.)	17:42

Close info

Price: € 2.40

Ticket type: **Unico Fascia 3**

Rate Description: **BIGLIETTO ORARIO UNICO CAMPANIA F3**

Close Rates

POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI
17:36

NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.)
18:12

no changes

time travel 00:36

POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI
17:55

NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.)
18:30

no changes

time travel 00:35

powered by **Fastcom Group**

Departure: NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.)
Arrival: POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI
Date: 02/04/2009 at 12:00

odchody:12:10, 12:40, 13:10, 13:42, 14:10, 14,40

Departure locality	Arrival locality	Change	Details
NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.) 13:10	POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI 13:46	no changes	 time travel 00:36

Track Name: **NAPOLI-BARRA-SAN GIORGIO-TORRE ANNUNZIATA-SORRENTO**

Track Type: Railways

Code: 39 - **Intermediate stops**

Arrival locality	Arrival time
NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.)	13:10
NAPOLI - GIANTURCO	13:13
NAPOLI - SAN GIOVANNI	13:15
NAPOLI - BARRA	13:17
NAPOLI - SANTA MARIA DEL POZZO	13:19
SAN GIORGIO	13:21
SAN GIORGIO - CAVALLI DI BRONZO	13:22
PORTICI - BELLAVISTA	13:24
PORTICI - VIA LIBERTA'	13:25
ERCOLANO - SCAVI	13:27
ERCOLANO - MIGLIO D'ORO	13:28
TORRE DEL GRECO	13:30
TORRE DEL GRECO - VIA SANT'ANTONIO	13:32
TORRE DEL GRECO - VIA DEL MONTE	13:34
TORRE DEL GRECO - VILLA DELLE GINESTRE	13:36
TORRE DEL GRECO - LEOPARDI	13:38
TORRE DEL GRECO - VIA VIULI	13:39
TRECASE	13:40
TORRE ANNUNZIATA - OPLONTI	13:42
POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI	13:46

Close info

Price: € **2.40**

Ticket type: **Unico Fascia 3**

Rate Description: **BIGLIETTO ORARIO UNICO CAMPANIA F3**

Close Rates

NAPOLI - GARIBALDI (STAZIONE CENTRALE F.S.) 13:42	POMPEI - SCAVI VILLA MISTERI 14:05	no changes	 time travel 00:23
---	--	------------	--

Price: € **2.40**

Ticket type: **Unico Fascia 3**

Rate Description: **BIGLIETTO ORARIO UNICO CAMPANIA F3**